

Camelia Burlan
Alina-Petruța Danciu
Roxana Gheorghe

Nicolae Ploscariu (coord.)
Florica Velicu
Cătălina-Andreea Zagaradniuc

Biroul detectivilor literari

Ateliere de lectură și scriere creativă

**Clasa
a III-a**

Editura Paralela 45
educațional

Lucrarea este realizată în conformitate cu *Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română*, clasele a III-a - a IV-a, aprobată prin OMEN nr. 5003/02.12.2014.

Lucrarea a fost avizată prin OMEC nr. 6250/21.12.2020 pentru utilizare extinsă la clasă.

Redactare: Nicolae Ploscariu
Tehnoredactare: Mariana Dumitru
Corectură: Alexandra Turcu
Pregătire de tipar: Marius Badea
Design copertă: Mirona Pintilie
Ilustrații: Emanuel Pavel; shutterstock.com

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Biroul detectivilor literari : ateliere de lectură și scriere creativă :
clasa a III-a / Camelia Burlan, Alina Danciu, Roxana Gheorghe, ... ;
coord.: Nicolae Ploscariu. - Pitești : Paralela 45, 2021
ISBN 978-973-47-3201-2

I. Burlan, Camelia
II. Danciu, Alina
III. Gheorghe, Roxana
IV. Ploscariu, Nicolae (coord.)

37

COMENZI – CARTEA PRIN POȘTĂ

EDITURA PARALELA 45

Bulevardul Republicii, Nr. 148, Clădirea C1, etaj 4, Pitești,
jud. Argeș, cod 110177

Tel.: 0248 633 130; 0753 040 444; 0721 247 918

Tel./fax: 0248 214 533; 0248 631 439; 0248 631 492

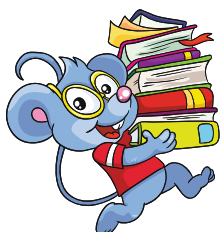
E-mail: comenzi@edituraparelela45.ro

www.edituraparelela45.ro

Tiparul executat la tipografia Editurii Paralela 45
E-mail: tipografie@edituraparelela45.ro

Copyright © Editura Paralela 45, 2021

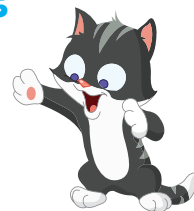
Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate intelectuală.
www.edituraparelela45.ro

Cuprins

<i>Pagina cadrului didactic</i>	4
<i>Ce vei găsi în această carte?</i>	5
Atelier 1 -	
<i>Prințesa și dragonul, Robert Munsch</i>	6
Atelier 2 -	
<i>Într-o zi pe când lucram, Ana Blandiana</i>	14
Atelier 3 -	
<i>Povestea băiatului care transformă în ciocolată tot ce atinge (fragment), Patrick Skene Catling</i>	20
Atelier 4 -	
<i>Tâlharul pedepsit, Tudor Arghezi</i>	32
Atelier 5 -	
<i>Fram, ursul polar (fragment), Cezar Petrescu</i>	40
Atelier 6 -	
<i>Aventuri în jungla Amazonului, Mary Pope Osborne</i>	50
Atelier 7 -	
<i>Cum a devenit Habarnam muzicant, Nikolai Nosov</i>	60
Atelier 8 -	
<i>Planeta pitică, Adina Popescu</i>	70
Atelier 9 -	
<i>Motă-motanul șprîțat, Silvia Kerim</i>	82
Atelier 10 -	
<i>Povestea găștelor, George Coșbuc</i>	88
<i>Recomandarea detectivilor: Cum se face o carte?, Grigore Vieru</i>	93
<i>Soluții și rezolvări</i>	94
<i>Performanța noilor detectivi</i>	96

Ce vei găsi în această carte?

Provocarea detectivilor

În această rubrică vei găsi texte literare ce aparțin unor scriitori valoroși din literatura română și universală.

Pentru a-ți stârni interesul, *detectivii literari* te provoacă să li te alături în cercetarea textelor, prin câteva activități care îți solicită atenția și spiritul de observație.

Detectivul de cuvinte

Vei găsi aici explicațiile unor cuvinte și expresii care apar în textele literare propuse.

Biroul detectivilor literari

Acum vei pătrunde în *Biroul detectivilor literari*; vei dezlega tainele unui text literar și vei fi ajutat să îți dezvolți o exprimare corectă, frumoasă și expresivă. Nu sunt neglijate activitățile care îți vor pune la încercare fantezia și creativitatea.

Antrenamentul detectivilor

Pentru a obține *Diploma de detectiv literar*, este nevoie să te antrenezi cu sârguință. Antrenamentul presupune rezolvarea testelor propuse de detectivi.

Dacă ai acumulat până în **75 de puncte** în timpul antrenamentului, primești **Diploma de detectiv literar începător**.

Dacă ai acumulat **peste 75 de puncte** din 100, primești diploma de **Detectiv literar avansat**.

Punctajele vor fi calculate și acordate numai de către cadrul didactic, cu excepția activităților de interevaluare.

Provocarea detectivilor

- ⊙ Citește textul de mai jos.
- a) Subliniază titlul textului.
- b) Încercuiește numele autorului.

Prințesa și dragonul

Robert Munsch

A fost odată ca niciodată o prințesă foarte frumoasă, pe nume Eliza. Ea locuia într-un castel **măreț** și purta numai rochii scumpe. În scurt timp, Eliza urma să îl ia de soț pe prințul Robert.

Într-o bună zi, un dragon prefăcu în **ruină** întregul castel. Flăcările care au țâșnit dintre fălcile lui au transformat în **scrum** tot ce au întâlnit în cale. Au ars și hainele prințesei. Eliza scăpă ca prin minune, dar prințul a fost răpit de cumplita **creatură**.

Îndurerată, Eliza porni în căutarea lui Robert. Cum nu mai avea cu ce să se îmbrace, prințesa își făcu un mic **veșmânt** dintr-o pungă de hârtie. Astfel îmbrăcată, plecă la drum.

Merse ce merse, cale lungă să ne-ajungă, și într-o bună zi ajunse la peștera unde își avea adăpost fiorosul dragon. O ușă mare și grea închidea intrarea în peșteră. Eliza nu se dădu bătută: apucă inelul uriaș care atârna de ușă și ciocăni cu hotărâre. Nu trecu mult timp: ușa se deschise și dragonul își făcu apariția în prag:

— la te uită, nu ești tu cumva prințesa Eliza? Hmmm! Îmi place mult să ronțai prințese, dar acum sunt sătul: am mâncat suficient pentru astăzi. Fii bună și întoarce-te mâine!

Și dragonul îi trânti prințesei ușa în nas.

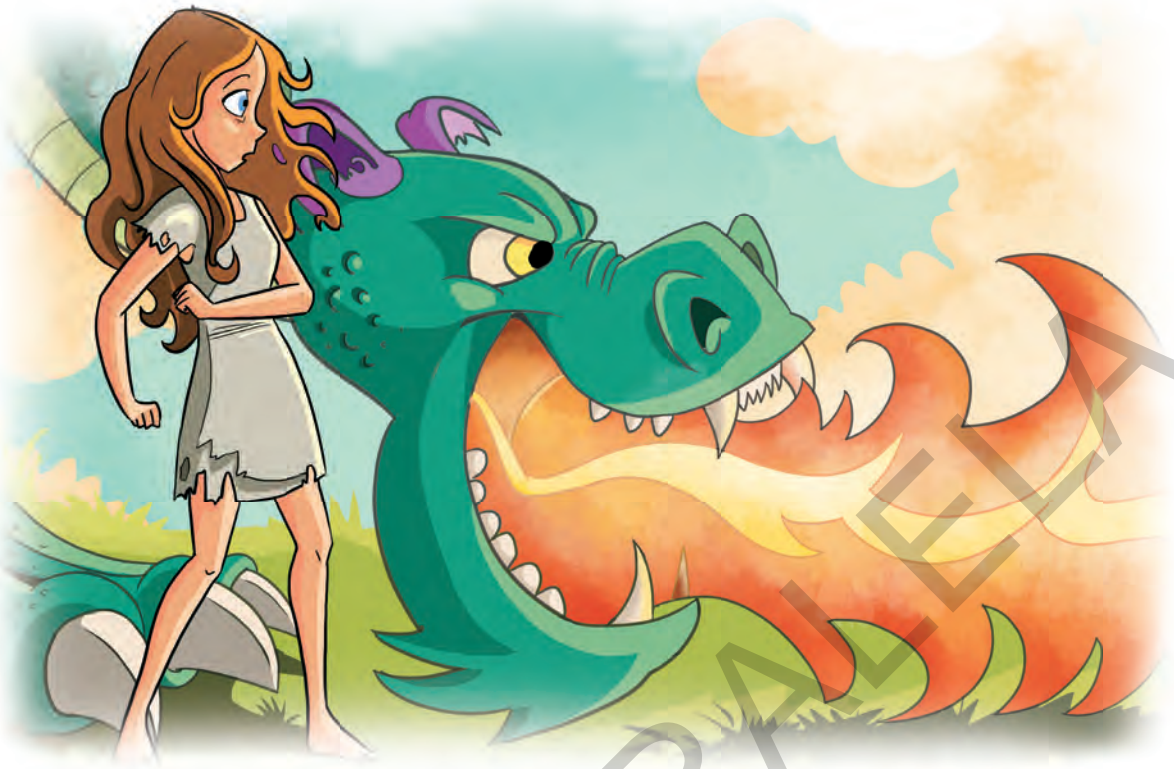
Eliza nu renunță: ciocăni din nou, de data asta cu și mai multă putere. Dragonul deschise ușa:

— Ți-am spus că, deși îmi place să ronțai prințese, astăzi sunt sătul! se răsti el la față. În plus, sunt foarte ocupat, așa că întoarce-te mâine!

— Stai puțin! strigă Eliza. E adevărat că, dintre toți dragonii din lume, tu ești cel mai înțelept și mai **feroce**?

— O, daaa! răspunse dragonul, umflându-și pieptul cu **mândrie**.

— Este adevărat și că poți face scrum zece păduri, doar cu o singură suflare de foc?

— Mai întrebi? Sigur că este adevărat, răspuse dragonul și imediat trase adânc aer în piept, după care suflă o **vâlvătaie** atât de mare, că pârjoli cincizeci de păduri, nu zece.

— De necrezut! se miră Eliza.

Plin de **îngâmfare**, dragonul mai trase o dată aer în piept, cu și mai multă tărie, și scuipe printre dinți un **potop** de flăcări care făcu scrum o sută de păduri.

— Maaare minune! spuse prințesa.

Mândru peste măsură de isprava lui, dragonul mai trase o dată aer în piept, dar de data asta nici urmă de flăcără nu-i mai ieși dintre fălci: dragonului nu-i mai rămăsese foc nici cât să prăjească o chiftea.

Eliza, isteată, își continuă șirul întrebărilor, ca și cum nimic nu s-ar fi petrecut cu dragonul.

— Dragonule, e adevărat că poți să faci înconjurul lumii în doar zece clipite?

— Pentru mine e floare la ureche acest lucru. Privește numai!

Și îndată își luă zborul și făcu înconjurul lumii în zece clipite.

Se întoarse rupt de oboseală.

— Nu pot să cred! Mai fă o dată! îl îndemnă Eliza pe dragon.

Acesta, cu puțina minte pe care o avea, își luă iar zborul și făcu înconjurul lumii, dar în douăzeci de clipite de data aceasta.

Când se întoarse, era atât de obosit, încât nu mai putea nici măcar să vorbească, darămite să mai facă vreo mișcare. Se trânti cât era de lung pe podeaua peșterii și adormi buștean.

— Mă auzi, dragonule? îl verifică prințesa.

Dar dragonul parcă era mort: niciun sunet nu scoase.

Atunci, Eliza, prudentă, ridică urechea **fiarei**, își vârî capul sub ea și strigă cu toată forța:

— Dra-go-nu-leeee, mă auzi?

Dragonul era ca de stâncă, nu alta. Nici măcar nu **tresări**.

Văzând acestea, Eliza trecu **nestingherită** pe lângă dragon și luă peștera la cercetat, încercând să găsească locul unde ar putea fi ținut **captiv** prințul Robert.

În cele din urmă, dădu peste o ușă încuiată cu un zăvor zdravăn. Prințesa se opinti destul de mult să tragă uriașul zăvor. Când reuși, deschise încet ușa. În mijlocul camerei îl văzu pe prinț așezat direct pe podea. Alergă într-un suflet la el, îl ajută să se ridice și îl îmbrățișă cu lacrimi de fericire.

— Robert! cât mă bucur că în sfârșit te-am găsit! Hai să plecăm de aici repede, până nu se trezește dragonul!

Detectivul de cuvinte

ruină: resturi dintr-o construcție; dărâmtură.

scrum: materie neagră sau cenușie care rămâne după arderea completă a unui obiect.

creatură: animal, vietate, viețuitoare, făptură.

feroce: crud, nemilos, sălbatic, sângeros.

vâlvătaie: foc mare, cu vâpăi, pârjol.

potop: cantitate mare.

îngâmfare: înfumurare, fală, trufie.

fiară: animal sălbatic mare, bestie, jivină, lighioană.

Biroul detectivilor literari

1 Notează în tabelul de mai jos informațiile cerute.

Cine sunt eroii întâmplărilor din text?	Unde se desfășoară întâmplările?
.....
.....
.....

2 Citește al doilea alineat al textului. Transcrie enunțul care descrie ceea ce i s-a întâmplat prințului.

.....

.....

3 Ce a făcut Eliza pentru a-l salva pe prinț? Răspunde la întrebare, urmând pașii de mai jos.

Mai întâi, prințesa

.....

.....

Apoi, ea

.....

.....

În cele din urmă, Eliza

.....

.....

4 Alege, din text, câte trei însușiri pentru fiecare dintre personajele de mai jos.

Prințesa	Dragonul
.....
.....
.....

Atelier I

5 Cui i se potrivește?

Completează fișa următoare, după modelul dat.

Cine este...	măreț?	feroce?	cumplit?	captiv?	îngâmfat?	ruină?	creatură?
dragonul			X				
castelul							
prîntul							

6 Cum va dezlega detectivul misterul?

Colorează cartonașele de mai jos astfel:

- cu roșu pe cele care conțin informații pe care le regăsești în text;
- cu galben pe cele care conțin informații pe care le regăsești în ilustrații;
- cu albastru pe cele care conțin informații pe care le regăsești și în text, și în ilustrații.

7 Expresii deosebite

- Identifică în text personajele cărora li se potrivesc expresiile care urmează.

Scrie numele acestor personaje în dreptul fiecărei expresii.

ca prin minune peste măsură

ca de stâncă lacrimi de fericire

- Alcătuiește câte o propoziție cu fiecare expresie de mai sus.

.....

.....

.....

8 Ajutorul detectivilor

Povestește-le detectivilor, în patru propoziții, ce s-a întâmplat cu castelul din poveste, folosind și cuvintele *măreț*, *ruină*, *scrum*, *vâlvătaie*.

.....

.....

.....

.....

9 Bursa poveștilor

Recomandă colegilor tăi, spre lectură, o poveste pe care ai citit-o. Completează fișa de mai jos.

Titlul și autorul poveștii
Personajele din poveste
Întâmplarea
Sfârșitul poveștii
De ce ți-a plăcut povestea?

10 Jocul detectivilor literari

Gândește-te la o poveste cunoscută.

Ajută-i pe colegii tăi să recunoască titlul poveștii, oferindu-le informații despre personajele din text. **Atenție: nu trebuie să spui numele acestor personaje!**

Cum te pregătești?

- Alcătuieste o listă a personajelor din poveste.
- Alege din lista ta numai personajele care pot fi recunoscute ușor, după însușirile pe care le au și acțiunile pe care le fac.

Cum îi ajuți pe colegii tăi?

- Prezintă-le colegilor personajele alese de tine.
Vei vorbi despre:
 - însușirile fiecărui personaj;
 - acțiunile desfășurate de acesta în poveste.

11 Imaginează-ți finalul poveștii. Colorează casetele din dreptul enunțurilor care corespund părerilor tale.

- Robert îi mulțumește Elizei pentru că l-a salvat.
- Robert consideră că Eliza nu poartă o îmbrăcăminte potrivită pentru o prințesă.
- Robert rămâne în peștera dragonului.
- Eliza și Robert pleacă împreună din peștera dragonului.
- Eliza și Robert se căsătoresc.

- Dacă ai și o altă părere, noteaz-o în spațiul de mai jos.

12 Citește sfârșitul poveștii, așa cum și l-a imaginat autorul.

„Prințul o privi pe fată.

— Eliza, spuse el, măsurând-o din cap până-n picioare, uite în ce hal arăți! Duhnești a fum, părul ți-e încălzit și în loc de haine porți veșmântul acesta de hârtie. Te rog să te întorci când vei arăta ca o prințesă adevărată.

— Robert, spuse Eliza. Haina mea este de hârtie, părul nu este îngrijit și miroso a fum. Dar tu nu ești decât un nerecunoscător și un înfumurat!

Și uite-așa, Eliza și prințul nu s-au mai căsătorit niciodată.”

- Colorează caseta din dreptul răspunsului potrivit.
 - a) Sfârșitul poveștii este la fel cu cel pe care mi l-am imaginat eu.
 - b) Sfârșitul poveștii este diferit față de cel pe care eu mi l-am imaginat.

Antrenamentul detectivilor literari

1 Citește cuvintele de mai jos.

a) Pentru fiecare cuvânt dat, scrie unul cu înțeles asemănător.

0,5 puncte x 6 = 3 puncte

îngâmfat – recunoscător –

fiară – feroce –

nestingherit – captiv –

b) Scrie câte o propoziție cu fiecare cuvânt găsit de tine.

0,5 puncte x 6 = 3 puncte

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Am primit puncte.

2 Citește proverbul următor: *Pentru cel mai mic ajutor să fii recunoscător!*

a) Prezintă, folosind propriile tale cuvinte, ce învățăminte ai desprins din acest proverb.

2 puncte x 1 = 2 puncte

.....

.....

.....

b) Notează un moment din viața ta când te-ai comportat potrivit cu învățăturile acestui proverb.

2 puncte x 1 = 2 puncte

.....

.....

.....

Am primit puncte.

- ⊗ Încercuiește imaginea care te reprezintă după ce ai rezolvat acest test.
- ⊗ Argumentează alegerea ta.

